

Urkujen hankkiminen Pyhän Katariinan kirkkoon

95/03.03.01.00/2026

Katariinanseurakunnan seurakuntaneuvosto 22.04.2026 § 38

Esittelijä

Kirkkoherra

Esittely

Pyhän Katariinan kirkon nykyiset urut ovat palvelleet seurakuntaa yli viiden vuosikymmenen ajan. Kyseessä on Kangasalan Urkutehtaan opus 863, joka on rakennettu vuonna 1971. Soitin on aikanaan ollut tarkoituksenmukainen ja ennen kaikkea ajan ihanteiden mukainen, mutta nykytilanteessa sen tekniset ja soinnilliset ominaisuudet eivät enää vastaa seurakunnan tarpeita. Tässä esityksessä perustellaan uusien urkujen hankinnan tarve sekä kuvataan, millaisia ominaisuuksia uudelta soittimelta edellytetään.

Nykyisissä uruissa on edelleen joitakin vahvuuksia. Osa äänikerroista soi kauniisti kirkkosaliin, ja erityisesti neobarokin ja valikoiden barokin ajan säveltäjien musiikki toimii niillä luontevasti. Näistä myönteisistä puolista huolimatta kokonaiskuva soittimesta on kuitenkin ongelmallinen ja hyvin rajoittunut.

Urkujen sointi koetaan yleisesti kolkoksi, ja kanttorin on käytettävä huomattavaa vaivaa saadakseen soittimesta irti vivahteikkua. Soitettavuus on teknisesti heikko ja osa äänikerroista on käytännössä hyödyntämättömiä. Soittimen dynaaminen skaala on rajallinen, eikä sävyjen vaihtelu riitä erilaisiin liturgisiin ja musiikillisiin tilanteisiin. Lisäksi urut eivät pysy luotettavasti vireessä ja niiden toiminta on epävarmaa sähköisen hallintansa vuoksi. Kanttoreiden vastuulla oleva viikoittainen huoltaminen eli kieliäänikertojen viritys on ergonomisesti haastavaa ja paikoin jopa vaarallista.

Myös soittimen koko ja soinnillinen kapasiteetti ovat riittämättömiä seurakunnan eri tarpeiden täyttämiseen. Urut eivät kykene täyttämään kirkkosalia tasapainoisesti eivätkä palvele eri tilaisuuksia, kuten vihkimisiä ja hautaan siunaamisia, niiden edellyttämällä tavalla. Rintapillistön ääni kuuluu soittajalle kohtuuttoman voimakkaana, mikä heikentää työskentelyolosuhteita ja on pidemmän päälle myös riski kuulolle. Lisäksi soittimen tyylikausiksi asettaa merkittäviä rajoitteita ohjelmistolle, eikä se mahdollista riittävän laajaa musiikillista ilmaisua.

Nykyisten urkujen puutteet heijastuvat väistämättä myös kanttoreiden työmotivaatioon. Epäluotettava toiminta, rajalliset ilmaisumahdollisuudet ja soittimen tekniset haasteet tekevät päivittäisestä työskentelystä kuormittavaa ja turhauttavaa, kun omaa ammattitaitoa ei ole mahdollista hyödyntää täysipainoisesti. Tämä voi pitkällä aikavälillä heikentää työssä jaksamista ja työn mielekkyyttä. Uudet, laadukkaat urut

puolestaan tukisivat kanttoreiden työtä merkittävästi: hyvin toimiva, monipuolinen ja inspiroiva soitin lisääisi työn iloa, mahdollistaisi taiteellisesti korkeatasoisen työskentelyn ja vahvistaisi motivaatiota palvella seurakuntaa parhaalla mahdollisella tavalla.

Urut ovat kirkon virallinen soitin, ja niiden merkitys jumalanpalveluselämässä on keskeinen. Ne ovat ainutlaatuinen instrumentti, jonka soinnillinen kantokyky mahdollistaa sekä pienen laulajaryhmän että täyden kirkkosalin yhteislaulun tukemisen. Urkujen laaja dynaaminen skaala ja monipuolinen sointimaailma tekevät niistä korvaamattoman osan kirkkomusiikin traditiota Suomessa. Pyhän Katariinan kirkko on kulttuurihistoriallisesti arvokas ja merkityksellinen paikka, jossa olisi syytä olla myös urut, jotka ulkonäöllään ja soinnillaan vahvistavat tilan arvoa.

Pyhän Katariinan kirkossa järjestetään säännöllisesti messuja, kirkollisia toimituksia, konsertteja ja muita tilaisuuksia, joissa uruilla on keskeinen rooli. Uuden soittimen tulisi palvella kaikkia näitä tilanteita mahdollisimman hyvin. Kanttorien tavoitteena on palvella seurakuntalaisia laadukkaasti ja vastata erilaisiin musiikillisiin toiveisiin esimerkiksi vihkimisissä. Tämä edellyttää soitinta, joka on monipuolinen, ilmaisukykyinen ja teknisesti luotettava.

Uusilta uruilta edellytetään ennen kaikkea hyvää äänitystä, soitettavuutta, ergonomiaa ja huollettavuutta. Niiden tulee tarjota laaja dynaaminen skaala sekä rikas ja monipuolinen sointivärien kirjo. Lisäksi urkujen on toimittava hyvin yhdessä muiden instrumenttien kanssa ja oltava toimintavarmat kaikissa tilanteissa. Uusien urkujen tulee sopia Pyhän Katariinan kirkon arvokkaaseen kulttuuriympäristöön ulkomuotonsa puolesta.

Hyvin rakennetut ja taidokkaasti äänitetyt urut palvelevat parhaimmillaan satoja vuosia. Nykyiset urut ovat teknisesti elinkaarensa loppupuolella, vaikka niiden ikä on vuonna 2026 vain 55 vuotta. Vaikka yksittäisiä korjauksia voidaan tehdä, ne eivät ratkaise soittimen perusongelmia. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista harkita uuden soittimen hankintaa.

Mikäli uusien urkujen hankintaan päädytään, tulee purkamisen ja rakentamisen ajaksi kirkkoon järjestää sijaissoitin. Virtuaaliurut tarjoavat tähän tarkoitukseen toimivan ja kustannustehokkaan ratkaisun. Tilapäisen kirkossa käyttämisen jälkeen virtuaaliurut voisivat palvella seurakuntaa jatkossa esimerkiksi Katariinan siunauskappelissa, jonka soitintilanne on niin ikään heikko.

Nykyiset urut eivät enää täytä Pyhän Katariinan kirkon toiminnallisia, musiikillisia ja teknisiä vaatimuksia. Uusien urkujen hankinta on perusteltu investointi, joka tukee seurakunnan perustehtävää, rikastuttaa jumalanpalveluselämää ja mahdollistaa korkeatasoisen kirkkomusiikin toteuttamisen pitkälle tulevaisuuteen.

Liitteet

Liite 1: Nykyisten urkujen tekniset tiedot. Laatinut A-kanttori Teemu Suominen.

Liite 2: Lausunto Pyhän Katariinan kirkon uruista. Laatineet A-kanttorit Marko Hakanpää ja Markku Hietaharju.

Esitys	Katariinanseurakunnan seurakuntaneuvosto esittää, että Pyhän Katariinan kirkkoon hankitaan uudet urut ja uusien urkujen hankinnan suunnittelu aloitetaan mahdollisimman pian.
Päätös	Katariinanseurakunnan seurakuntaneuvosto esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että Pyhän Katariinan kirkkoon hankitaan uudet urut ja uusien urkujen hankinnan suunnittelu aloitetaan mahdollisimman pian.
Jakelu	Kalle Luoma, kiinteistöjohtaja Kirjaamo Kiinteistöjohtokunta, Matilda Isotalo-Paananen Johtava A-kanttori Teemu Suominen